

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

דו"ח דירקטוריון

ליום 31.03.21

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - "החברה")

דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד לתקופה שנתיימה ביום 31 במרס, 2021 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה לתקופה של ינואר ועד מרס 2021 ("תקופת הדוח"). הדוח נערך בהתאם לחוזר פנסיה 7-3-2007 שפורסם על ידי רשות שוק ההון, –אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון .

כללי

קרן הפנסיה עתודות הינה קרן ותיקה מאוזנת שהוקמה בשנת 1993 (להלן: "הקרן"). הקרן הוקמה במקורה על ידי אגודת הביטוח החקלאי בשיתוף עם סוכנות הביטוח (דאז) מבטח שמיר. בקרן כ- 21,000 עמיתים אשר מתוכם כ- 12,500 חברי קיבוץ. ככל קרנות הפנסיה הותיקות נסגרה עתודות בפני מבוטחים חדשים החל משנת 1995 ואוכלוסיית מבוטחיה הינה אוכלוסייה מוגדרת וקבועה למעט מקרים חריגים של הצטרפות על פי הסדרי רציפות מפנסיה תקציבית.

עתודות פועלת בשיטת הגדרת זכויות כאשר מודל ההפרשות והתשלומים של עתודות מבוסס על שיטה של "מנות פנסיה". העיקרון המנחה במודל זה הינו פילוח כל תשלום לרכיבי הכיסוי השונים בשיעורים משתנים בהתאם לטבלאות אקטואריות המבוססות - בין היתר - על גיל/מגדר/שנת לידה של החוסך. וכך, באמצעות יחוס פרטני של תשלום למשלם הספציפי, על אפיוניו האקטואריים וקביעת מנת הפנסיה על בסיס אפיונים אלה ובאמצעות מנגנון האיזון האקטוארי, קטן הסיכון של כניסה לגירעונות אקטואריים כתוצאה מהתחייבויות יתר.

בהתאם לתקנון הקרן, מופעלים בקרן שלושה מסלולי פנסיה: המסלול הראשון - פנסיית זקנה רגילה לעמית; המסלול השני - פנסיה מקיפה לעמית; והמסלול השלישי - פנסיית זקנה לעמית בקבוצה. כאמור לעיל פנסיית הזקנה לעמית בקבוצה מכילה אלמנטים נוספים (מוגבלים) מעבר לפנסיית הזקנה הרגילה.

בקרן קיימות כ- 120 בועות אקטואריות שחלקן בועות קיבוציות. דהיינו, בועה כקיבוץ, וחלקן בועות משפחתיות. לכל אחת מהקבוצות (הבועות) מנוהל מאזן אקטוארי נפרד. כלומר, בעוד קרנות פנסיה רגילות מקיימות איזון אקטוארי בקרב כלל העמיתים שלהם (או בקרב קבוצות גדולות של אלפי/עשרות אלפי מבוטחים) קרן עתודות מנהלת מאזן אקטוארי פרטני לכל קבוצה בנפרד.

במהלך חודש מאי 2018 ובהתאם להוראות הממונה על רשות שוק ההון, הגישה החברה בקשה לעדכון מקדמי ההנחות האקטואריות ובכלל זה לתיקון לוחות התמותה בהתאם להוראות הממונה במסגרת חוזר פנסיה 6-3-2017. ביום 26 ביוני, 2019 ניתן אישור הממונה לנוסח התקנון שהוגש. במהלך חודש מרץ 2020 הגישה החברה בקשה לתיקון תקנון קרן הפנסיה בהתאם להוראות חוזר ביטוח: 10-1-2019. במסגרת הבקשה התבקש, בין היתר, אישור הממונה לעדכון ההנחות האקטואריות ומקדמי התמותה כפי שפורסמו בחוזר; התאמת הוראות תקנון הקרן להוראות חוק הפיקוח שירותים פיננסיים (ביטוח), (תיקון 33), התשע"ז – 2017 כפי שפורטו בפרק 2ז'; כרית ביטחון לקרנות פנסיה ותיקות שאינן בהסדר, בין היתר בהתייחס לחלוקתה לקבוצות הקיימות בקרן; תיקון הוראת התקנון בנושא מנגנון ההפחתה של מנות הפנסיה (להלן: "הבקשה לתיקון תקנון"). במסגרת בחינת הבקשה על ידי רשות שוק ההון, החברה התבקשה להסיר מנוסח התקנון את הסעיפים אותם ביקשה להוסיף בנושא כרית הביטחון ולהסדירם מחוץ לתקנון. בהתאם לבקשת רשות שוק ההון, במהלך חודש נובמבר 2020, הגישה החברה לאישור הממונה בקשה מעודכנת לתיקון התקנון, הכוללת את השינויים שהתבקשו למעט, אלה הקשורים עם כרית הביטחון כאמור. נכון למועד אישור הדוחות טרם התקבל אישור הממונה לבקשה. ביום 14 באפריל, 2021 התקבל אישור הממונה לתיקונים המבוקשים בתקנון קרן הפנסיה.

1. התפתחויות מאז הדוח האחרון**1.1. שינויים בהרכב הדירקטוריון וועדותיו**

בתקופת הדוח לא חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון וועדותיו.

1.2. מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

בפרק זה יסקרו חוקים, תקנות, חוזרים וניירות עמדה מהותיים ביותר או טיטות של חוקים, תקנות חוזרים וניירות עמדה, שפורסמו על ידי הכנסת, הממשלה או הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנושאים מהותיים (להלן: "הממונה"), לפי העניין, הרלבנטיות לפעילות החברה שפורסמו בתקופת הדוח, ככל שקיימים וכן, הוראות דין מהותיות מתקופות קודמות לתקופת הדוח.

1.2.1. חקיקה ראשית וחקיקת משנה**1.2.2. חוזרי הממונה**

להלן שינויים מהותיים שחלו בהוראות הדין החלים על החיסכון הפנסיוני במהלך הרבעון:

חוזר גופים מוסדיים 2021-9-3: תיקון הוראות החוזר המאוחד – דירקטוריון גוף מוסדי – הארכת הוראת שעה על רקע**אירוע הקורונה**

ביום 20.4.2020 פורסמה הוראת שעה על רקע אירועי הקורונה במסגרתה תוקנו חלק ההוראות חוזר דירקטוריון גוף מוסדי (חוזר גופים מוסדיים: 2020-9-10). במסגרת הוראת השעה בוטלה חובת הדירקטוריון וועדותיו להתכנס לפחות פעם ברבעון באופן פרונטאלי (להלן: "ההקלה"); ביום 24 בספטמבר 2020 פרסם הממונה את חוזר גופים מוסדיים 2020-9-15 במסגרתו האריך את תוקפה של הוראת השעה בעניין ההקלה עד ליום 31.12.2020. בהמשך לכך ונוכח התמשכות אירועי הקורונה, ביום 21.3.2021 פורסם חוזר זה במסגרתו הוארכה ההקלה פעם נוספת, בשישה חודשים נוספים ועד ליום 30.6.2021. החברה ממשיכה לפעול בהתאם להוראות החוזר.

הבהרה לגבי הארכת תוקפה של הוראת השעה בעניין הוצאות ישירות בגין פיזור הכנסת ה-22

ההבהרה פורסמה ביום 10.3.2021. עם התפזרותה של הכנסת ה-23 ביום 23.12.2020 התקבלו ברשות שוק ההון, ביטוח וחסכון פניות בנוגע לצורך בהארכת תוקפה של הוראת השעה הקבועה בתקנה 3א לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 (להלן: "הוראת השעה"). יובהר כי בהתאם להוראות סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת, תעמוד הוראת השעה הנזכרת בתוקפה עד תום שלושה חודשים מיום התכנסות הכנסת ה-24. הארכת תוקפה של הוראת השעה כאמור תואם גם את הרציונליים אשר הוצגו בפסיקות בתי המשפט שבים לב לכך כי הוראת השעה מסדירה הוראות חשובות ומשמעותיות ופקיעתן, ללא יכולת להאריך את תוקפן, עלולה ליצור כאוס בשווקים המוסדרים. מכאן, שהוראת השעה תמשיך לעמוד בתוקפה עד תום 3 חודשים מיום התכנסות הכנסת ה-24.

חוזר גופים מוסדיים 2016-9-24: איסוף מידע סטטיסטי לגבי יישוב תביעות ואופן טיפול בבקשות למשיכה והעברת כספים חוזר זה פורסם ביום 11.2.2021 והחליף את חוזר גופים מוסדיים 2011-9-6 שפורסם ביום 28 במרץ 2011. המרכיב המרכזי בפעילות גופים מוסדיים הינו יישוב התביעות וטיפול בבקשות עמיתים / זכאים. דרך פעולתו של גוף מוסדי במסגרת הליך יישוב תביעות משפיעה באופן ישיר על מימוש זכויותיו של התובע ועל יכולתו לבחון את דרכי הפעולה העומדות בפניו בשלבים השונים של ההליך האמור. בדומה, אופן הטיפול של גוף מוסדי בבקשות למשיכת כספים, לקבלת קצבת זקנה ולהעברת כספים משפיע על יכולתם של העמיתים לקבל החלטות מושכלות לגבי חסכוניותיהם. על כן, איסוף מידע סטטיסטי יאפשר פרסום מדדים ביחס לאופן שבו גופים מוסדיים מיישבים תביעות וביחס לאופן הטיפול של גוף מוסדי בבקשות למשיכת כספים, לקבלת קצבת זקנה ולהעברת כספים. מדדים אלו יהיו כלי נוסף למבוטחים ולעמיתים פוטנציאליים בבחירת הגוף המוסדי עמו יתקשרו. עיקרי השינויים שנכללו בחוזר הם: פיצול הדיווח של "תביעות שאושרו" לשני דיווחים: "תביעות ששולמו" ו"תביעות ששולמו חלקית" (בהתאם להגדרות שקבועות בחוזר 2016-9-9, "בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות ציבור"); הוספה התייחסות לפשרות שלפנים משורת הדין; משך זמן לטיפול בתביעה מהמועד שבו תובע הציג לראשונה תביעה ועד למועד מסירת הודעה לתובע או עד למועד שבו אישר התובע את הודעת הפשרה. החברה פועלת בהתאם לחוזר זה.

חוזר גופים מוסדיים 2021-9-2: אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל – עדכון

העדכון לחוזר גופים מוסדיים 2021-9-2 פורסם ביום 19.1.2021. כזכור, ביום 18.10.2020 התפרסמה טיוטת חוזר גופים מוסדיים 2019-16 שעניינה "אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל – טיוטה" (להלן: "טיטוט חוזר"), אשר כללה הוראות לשינויים בחוזר המקורי לענין זה – חוזר גופים מוסדיים 2020-9-4 "אופן הפקדת תשלומים לקופת גמל" (להלן: "חוזר גופים מוסדיים 2020-9-4") אשר הסדיר, בין היתר, את הדרכים לביצוע הפקדת תשלומים לחשבון קופת גמל, את חובות הגוף המוסדי למתן היזון חוזר למעסיקים, וכן, הוראות להחלת החוזר על המעסיקים באופן מדורג ובהתאמה לגודלם של המעסיקים (מבחינת מספר עובדים המועסקים אצלו). לאור התגובות שהתקבלו אגב פרסום טיוטת חוזר ועל מנת למצות את הדיונים בשוק הוחלט לדחות את הוראות חוזר גופים מוסדיים 2020-9-4, אשר היו אמורות להיכנס לתוקף בפברואר 2021, לפברואר 2022. כן, הוראות ביחס למעסיק המעסיק לפחות 3 עובדים אך לא יותר מ-10 עובדים, שהיו אמורות להיכנס לתוקף יוני 2021 נדחו ליוני 2022. החברה פועלת אל מול המעסיקים בהתאמה להוראות עדכון החוזר.

חוזר גופים מוסדיים 2021-9-1: מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני – עדכון

ביום 18 באוקטובר 2020 התפרסמה טיוטת חוזר גופים מוסדיים 2019-50 שעניינה "מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני – טיוטה" (להלן: "טיטוט החוזר"), אשר כללה הצעות לשינויים מהותיים בחוזר גופים מוסדיים 2020-9-12 "מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני" (להלן: "חוזר מבנה אחיד"). לאור התגובות הרבות שהתקבלו אגב פרסום טיוטת החוזר ועל מנת לאפשר למצות את הדיונים עם השוק הוחלט בשלב זה לבצע דחיה של חלק מהוראות חוזר מבנה אחיד, כפי שמפורט להלן: (1) ממשק הניוד הנוגעות לחובה לסליקה כספית במסלוקה הפנסיונית אשר הוצגו בטיטוט החוזר ושהיו אמורות להיכנס לתוקף בחודש יוני 2021 נדחו לחודש פברואר 2024; (2) הוראות בנושא העברת מידע הנוגע להשוואת התשואה בין קופות גמל במקרה של איחור בהעברת הכספים, אשר היו אמורות להיכנס לתוקף בחודש נובמבר 2020 והוצע בטיטוט החוזר לקבוע להן מועד חדש לכניסה לתוקף בחודש יוני 2021, נדחו לחודש נובמבר 2021, ממשק עדכני יפורסם בהמשך; (3) ממשק מעסיקים, הנוגעות לענין הגבלת השימוש של הפקדות מעסיקים באמצעות חשבון נאמנות אשר היו אמורות להיכנס לתוקף בחודש פברואר 2021 נדחו לחודש פברואר 2022; (4) הוראות לענין כללים להעברת מידע מבעל רישיון למעסיק ולגוף מוסדי לענין אופן חלוקת כספים בין קופות גמל אשר היו אמורות להיכנס לתוקף בחודש פברואר 2021 נדחו לחודש נובמבר 2021. בנוסף פורסמה גרסה מעודכנת לממשק מידע למעסיק, בה מספר שדות חדשים אשר מטרתם לפשט את הזיהוי במסלוקה והעברת מידע נוסף לחוסך בעת תהליך כניסה לעבודה חדשה. חוזר זה פורסם ביום 19.2.2021

שה. 2021-273: עמדת ממונה – פגיעה באי תלותו של רואה חשבון מבקר עקב מתן שירות נלווה

ביום 14.1.2021 פרסם הממונה את עמדתו שבכותרת. העמדה מתייחסת לעקרונות הנדרשים ביישום הוראות הנוגעות לאי-תלות של רואה חשבון מבקר, של גוף מוסדי עקב מתן שירות נלווה. לאור החשיבות בהבטחת פעילותו העצמאית והמקצועית של רואה חשבון מבקר בגוף מוסדי ולשם הגברת מידת הוודאות כי דוחותיהם הכספיים של הגופים המוסדיים משקפים באופן נאות את מצבם הכספי ותוצאות פעילותם, ביקש הממונה לפרט את המקרים בהם, לעמדתו, תהיה בפגיעה באי התלות הנדרשת מרואה חשבון מבקרן ואלה הם המקרים:

- א. מתן חוות דעת של רואה החשבון המבקר בנושאים שפורטו במסמך העמדה וביניהם: תגמול נושאי משרה, הערכת מצבם בפועל של נכסים ועוד.
 - ב. עיצוב ויישום של מערכות מידע ממוחשבות הקשורות לדוחות הכספיים או לדוחות יחס כושר פירעון כלכלי של הגוף המוסדי המבוקר, וכן שירות בעניין מערכות ממוחשבות כאמור.
 - ג. מתן שירותים אקטואריים לגוף המוסדי המבוקר. בכלל זה, מתן שירותי ייעוץ המבוססים על עבודה אקטוארית, הדורשים קביעה של סכומים הנרשמים בדוחות כספיים, דוח יחס כושר פירעון כלכלי ודיווחים אחרים של הגוף המוסדי המבוקר, וכן שירותים שיש חשש שיעלו לכדי מעורבות ניהולית בגוף המוסדי, כגון בדרך של קביעת המחיר, היקף הכיסוי או עצם שיווקם של מוצרי ביטוח של הגוף המוסדי.
- החברה רשמה לפנייה את עיקרי העמדה ותפעל לפיה.

שה. 2020-7950: עמדת ממונה – פעולות נושא משרה טרם קבלת אישור הממונה

ביום 5.1.2021 פרסם הממונה את עמדתו בדבר ההתנהלות הראויה של גוף מוסדי ונושא המשרה המיועד בו, טרם התקבל אישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון למינוי, או טרם חלפו 60 יום מהגשת בקשת אישור למינוי על-ידי הגוף המוסדי בהתאם להוראות סעיף 41 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. יובהר כי הליך אישור נושאי משרה הוא אמצעי פיקוח ובקרה של הממונה על אופן התנהלותו של הגוף המוסדי. האיסור החוקי על כהונה של נושא משרה בטרם המועד כאמור וביצוע פעולות במסגרתו, עלולה לפגוע בניהולו התקין או ביציבותו של הגוף המוסדי, וזאת כאשר בסופו של יום נקבע כי אינו מתאים לכהונה. על פי האמור לעיל, מבקשת הרשות להבהיר את עמדתה ביחס לפעולות שיכול או לא יכול לבצע מועמד לכהונה נושא משרה, כפי שמפורט להלן:

המועמד לא יבצע את הפעולות הבאות: מתן הוראות לעובדי הגוף המוסדי; חתימה על מסמכים במסגרת סמכויותיו בתפקיד המיועד, לרבות כמורשה חתימה; קבלת החלטות ניהוליות בגוף המוסדי, ובכלל זה השתתפות בהליכי קבלת החלטות, השתתפות בפורומים ניהוליים או מקצועיים או ניהול ישיבות הנהלה; בניית תכנית עבודה או תכנית אסטרטגית; גיוס כוח אדם בפועל, לרבות ביצוע שינוי ארגוני או שינויים במצבת כוח האדם; ייצוג החברה כלפי חוץ, ובכלל זה, השתתפות מטעם הגוף המוסדי בכנסים, פורומים פומביים או תהליכים רגולטוריים; הצגה כמי שמכהן בתפקיד המיועד; חשיפה לנתונים מסחריים סודיים של הגוף המוסדי, פרט לנתונים הנחוצים לצורך החפיפה עם תפקידו המיועד.

המועמד יהיה רשאי לבצע את הפעולות הבאות: ביצוע תפקידו הקודם בגוף המוסדי, ככל שרלוונטי; השתתפות בהליכי איתור למשרה המיועדת, לרבות עריכת שיחות בדבר החזון האסטרטגי לגוף המוסדי ותוכנית עבודה במסגרת תפקידו המיועד, אך למעט קבלת החלטות ניהוליות בפועל; עריכת חפיפה עם האדם אותו הוא מיועד להחליף, ובכלל זה עריכת פגישות, שיחות, התכתבויות וכו' שתכליתן לימוד המשרה; עריכת פגישות היכרות עם נושאי משרה אחרים בגוף, אשר לא תכלולנה קבלת החלטות ניהוליות בפועל; קבלת חומרי קריאה או נתונים לצורך העמקת ההיכרות עם התפקיד המיועד ועם הגוף המוסדי.

החברה פועלת בהתאם לעמדת הממונה.

המצב הכספי של קרן הפנסיה

להלן הסבר להתפתחויות שחלו בסעיפי המאזן בתקופת הדו"ח ובפרט בעניינים הבאים :

א. שינויים בהתחייבות הפנסיונית

ליום			
31 במרס 2021	31 במרס 2020	31 בדצמבר 2020	
אלפי ש"ח			
5,974,433	4,977,968	5,718,489	התחייבות לפנסיונרים (*)
8,371,358	7,791,391	8,522,154	התחייבות לפעילים-זכויות שכבר נצברו (*)
2,349,839	2,241,826	2,332,652	התחייבות לעמיתים לא פעילים (*)

(*) סווג מחדש. לפרטים בדבר הסיווג מחדש ראה ביאור 5 ד' לדוחות הכספיים של קרן הפנסיה

ב. גרעון אקטוארי

ליום			
31 במרס 2021	31 במרס 2020	31 בדצמבר 2020	
אלפי ש"ח			
(238,351)	(933,788)	(513,495)	גרעון אקטוארי (*)

(*) סווג מחדש. לפרטים בדבר הסיווג מחדש ראה ביאור 5 ד' לדוחות הכספיים של קרן הפנסיה

לפרטים בדבר הגרעון האקטוארי והשימוש בכרית הביטחון, ראה פירוט בביאור 5 לדוחות הכספיים.

ג. השפעת שינויים בהנחות ובבסיסים האקטואריים

לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובבסיסים האקטואריים בתקופת הדוח.

ד. התפתחויות יוצאות דופן בהתחייבויות לעמיתים, הסיבות לכך והשפעתן

לא חלו התפתחויות יוצאות דופן בהתחייבויות לעמיתים בתקופת הדוח, למעט בנוגע לגרעון האקטוארי כמפורט לעיל.

ה. התפתחויות בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על הוצאות

ליום			
31 בדצמבר 2020	31 במרס 2020	31 במרס 2021	
אלפי ש"ח			
12,200,181	10,822,242	12,464,114	סך המאזן
12,013,897	10,786,803	12,303,762	התחייבות פנסיונית
609,353	(723,887)	341,889	עודף הכנסות על הוצאות (הוצאות על הכנסות)

תוצאות פעילות

א. מרכיבים עיקריים של דוח הכנסות והוצאות, לרבות הכנסות מהשקעות, עודף הכנסות מהשקעות ודמי ניהול להלן פירוט נתונים כספיים עיקריים מדוח הכנסות והוצאות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרס				
שיעור	2020	שיעור	2020	שיעור	2021	
%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	
(6%)	(34,957)	0%	(1,525)	(0%)	(1,646)	הכנסות (הפסדים) ממזומנים ושווי מזומנים
מהשקעות:						
42%	255,805	21%	(153,980)	39%	133,971	בניירות ערך שאינם סחירים
52%	314,544	73%	(528,757)	54%	185,537	בניירות ערך סחירים
0%	899	7%	(54,206)	2%	5,198	בפקדונות והלוואות
94%	571,248	102%	(736,944)	95%	324,707	סך הכל הכנסות (הפסדים) מהשקעות
20%	121,090	(4%)	26,589	9%	30,992	סיוע כספי מהאוצר בגין השנה הנוכחית
108%	657,380	98%	(711,880)	104%	354,053	סך הכל הכנסות
הוצאות						
8%	47,977	(2%)	11,982	4%	12,144	דמי ניהול לחברה המנהלת
0%	50	0%	25	0%	20	הוצאות אחרות
8%	48,027	(2%)	12,007	4%	12,164	סך כל ההוצאות
100%	609,353	100%	(723,887)	100%	341,889	עודף ההכנסות על ההוצאות (הוצאות על הכנסות) מועבר לדוח התנועה בקרן הפנסיה

1) הכנסות (הפסדים) מהשקעות :

- א. **השקעה בניירות ערך שאינם סחירים** - לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרס 2021, סך ההכנסות מהשקעות מניירות ערך שאינם סחירים הניבו תרומה חיובית של כ-39% מעודף ההכנסות על ההוצאות. בתקופה המקבילה אשתקד סך ההכנסות מניירות שאינם סחירים היווה תרומה שלילית של כ-21% מעודף ההוצאות על ההכנסות עקב השפעת נגיף הקורונה על תוצאות הרבעון המקביל אשתקד.
- ב. **השקעה בניירות ערך סחירים** - לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרס 2021, סך ההכנסות מניירות ערך תרמו כ-54% לעודף ההכנסות בעוד שבתקופה המקבילה ההכנסות בסעיף זה הניבו תרומה שלילית של כ-73% מעודף ההוצאות על ההכנסות עקב השפעת נגיף הקורונה על תוצאות הרבעון הראשון של 2020. לפרטים נוספים בדבר התפתחויות בסביבה הכלכלית ובשוק ההון ראה סעיף 4 - סקירה כלכלית.

2) עודף הכנסות :

עודף ההוצאות על ההכנסות לשלושה החודשים הראשונים של שנת 2021 מסתכם בכ- 342 מיליוני ש"ח לעומת עודף הוצאות על הכנסות של כ- 724 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד בעקבות השפעת נגיף הקורונה על התוצאות של הרבעון הראשון של 2020.

ב. השפעה של תופעות או אירועים מיוחדים על תוצאות הפעילות

החברה מפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון האמון על פעילות הגופים המוסדיים הפועלים בשוק ההון בישראל ("הממונה"). החברה פועלת לניהול קרן הפנסיה בהתאם להוראות הדין הרלבנטיות לפעילותה. בהתאם לסמכויות הממונה, חשופה החברה, מעת לעת, להליכי ביקורת ואכיפה מנהלית מטעמו של הממונה. כמו כן, מתוקף היות החברה, חברה לניהול קרן פנסיה ותיקה הפועלת לניהול נכסי עמיתי קרן הפנסיה בנאמנות עבורם, חשופה החברה לטענות עמיתים ובכלל זה לתובענות ייצוגיות בעניינים הנובעים מהוראות הדין לפיהם פועלת החברה. לפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה כנגד החברה, ראה ביאור 6 ג' לדוחות הכספיים של החברה המנהלת.

ג. שינוי מהותי ברווחי השקעות ביחס לתקופות קודמות

ראה פירוט בסעיף 3 (א) 1 לעיל.

ד. השפעת שינויים בהוראות הממונה על שוק ההון על תוצאות הפעילות

לפרטים בדבר טיוטת דוח ביקורת של הממונה שהוגשה לחברה, ראה ביאור 6 ה' לדוחות הכספיים של החברה המנהלת. לעניין פירוט השינויים בהוראות הממונה, ראה סעיף 1 לעיל.

ה. השפעת השינויים בהוראות המס של תוצאות הפעילות

לא היו שינויים בהוראות המס שהשפיעו על תוצאות הפעילות.

ו. עונתיות

ככלל, ההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה אינן מתאפיינות בעונתיות; יחד עם זאת, קיימים חודשים מסוימים, המשתנים משנה לשנה, שבהם היקף דמי הגמולים עשוי להיות גבוה יותר, וזאת בעיקר לאור תשלומים חד פעמיים אשר משולמים על ידי המעסיקים (כגון תוספת הבראה) ואשר בגינם מופרשים דמי גמולים.

ז. שינויים בהיקף דמי הגמולים

לתקופה שהסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2020	31 במרס 2020	31 במרס 2021
אלפי ש"ח		

208,087 45,570 40,338

דמי גמולים

ח. שינויים מהותיים בשיטת חישוב המאזן האקטוארי

לא חלו שינויים מהותיים בשיטת חישוב המאזן האקטוארי בתקופת הדוח.

ט. פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים

ראה פירוט בסעיף 3 א (2) לעיל.

2. סקירה כלכלית

2.1. התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

פעילות הקרן ותוצאותיה מושפעות במידה רבה משווקי ההון, שיעורי הריבית, המצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם, אשר משליך על נכסי הקרן, על היקף התביעות ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעולה. כמו כן, להתפתחויות בתחום התעסוקה והשכר השפעה על פעילות הקרן. להלן התייחסות להתפתחויות מרכזיות בסביבה המאקרו כלכלית שהינן בעלות השפעה על פעילות הקרן.

2.1.1. התפתחויות במצב הכלכלי בישראל

2.1.1.1. התפתחות במשק ובתעסוקה בישראל

שיעורי הצמיחה וכן שיעורי ההשתתפות בכוח העבודה, שיעור האבטלה ורמות השכר משפיעים על היקף ההפקדות, בעיקר ואף עשויה להיות להם השפעה על היקפי התביעות.

צמיחה

על-פי נתוני הלמ"ס (אומדן שלישי לרבעון הרביעי של 2020), עלה התוצר המקומי הגולמי ברבעון הרביעי ב-6.5% בחישוב שנתי, במחירים קבועים ולאחר ניכוי השפעת העונתיות. זאת לאחר עליה מהותית בתוצר ברבעון שלישי עם היציאה מהסגרים הראשון והשני. ברמה השנתית ב-2020 נרשמה ירידה בתוצר של 2.6%.

נתוני תעסוקה

ע"פ התחזית המאקרו כלכלית של בנק ישראל מאפריל 2021, עם ההתאוששות הצפויה ביציאה ממשבר הקורונה ולאור היקף התחסנו האוכלוסייה, צפויה עליה בתוצר של 6.3% בשנת 2021. בשנת 2022 צפויה המשך התאוששות והמשק יצמח בכ-5%.

על פי נתוני סקר כוח אדם של הלמ"ס לחודש מרץ 2021 (מנוכה עונתיות, לעומת פברואר 2021):

- אחוז הבלתי מועסקים מכוח העבודה בקרב בני 15 ומעלה – 5.4% (5.1% בפברואר).
- שיעור האבטלה המורחב עומד על 12.1% (לעומת 17.2%).
- אחוז בני 15 ומעלה בכוח העבודה – 60.7% (לעומת 60.3%).
- שיעור התעסוקה בקרב בני 15 ומעלה – 57.4% (לעומת 57.2%).
- אחוז הבלתי מועסקים מכוח העבודה בקרב בני 25-64 4.9% (לעומת 4.6%).
- אחוז בני 25-64 בכוח העבודה 78.5% (לעומת 77.7%).
- שיעור התעסוקה בקרב בני 25-64 74.7% (לעומת 74.1%).

על פי נתונים דו-שבועיים של הלמ"ס:

- אחוז הבלתי מועסקים למחצית הראשונה של אפריל – 4.7% ללא שינוי לעומת מחצית השניה של מרץ 2021.
- שיעור האבטלה המורחב עומד על 10.6% לעומת 11.6% במחצית השניה של מרץ 2021.

נתוני האינפלציה, שער החליפין, שיעור הריבית והתשואות בישראל

לאור שיפור מהותי בתחלואת הקורונה, ההשתחררות ממדיניות הסגרים וכתוצאה מכך ההתאוששות בפעילות הכלכלית ועליה בצריכה ובביקושים בענפי משק שונים, ברבעון הראשון עלה מדד המחירים הידוע לצרכן בשיעור של 0.1%. בשניים עשר החודשים האחרונים ירד המדד הידוע ב-0.4%. לאחר תאריך הדיווח פורסם מדד המחירים לחודש מרץ שעלה בשיעור של 0.6%.

התפתחות שיעור הריבית והתשואות

ריבית בנק ישראל עומדת על שיעור של 0.1%. בנק ישראל הפעיל במשבר וממשיך להפעיל תכניות שונות (הלוואות בריבית שלילית לבנקים לטובת הלוואות לעסקים) וכלים שונים (כגון רכישות מט"ח ורכישות אג"ח מדינה וקונצרני) לעידוד הפעילות הכלכלית במשק. לפי ההצהרות של הבנק בחודשים האחרונים הריבית צפויה להישאר נמוכה לאורך זמן וכן ככל שיידרש ישתמש הבנק בכל הכלים העומדים לרשותו.

להלן נתוני הריבית חסרת הסיכון הצמודה בישראל (בהתאם לאג"ח ממשלתיות צמודות מדד) לטווחים שונים :

ריבית חסרת סיכון		טווח לפדיון באחוזים
נכון ליום 31 בדצמבר 2020	נכון ליום 30 במרס 2021	
(0.9)	(1.20)	5 שנים
(0.6)	(0.50)	10 שנים
0.002	0.10	20 שנים

ירידה בעקום הריבית ושינויים בתלילות יש בהם כדי להביא בתנאים מסוימים להגדלת ההתחייבויות הפנסיוניות של הקרן. מאידך, ירידה כזו עשויה להביא לרווחי הון בצד הנכסים. מנגד, עלייה בעקום הריבית ושינויים בתלילות עשויים להוביל לתופעה הפוכה. ההשפעה המשולבת תלויה במבנה הנכסים וההתחייבויות ובמאפייני השינוי בעקום.

2.1.1.2. התפתחויות בשוק ההון בישראל

להלן נתוני השינוי במדדי מניות ואג"ח עיקריים במונחי מטבע מקומי :

באחוזים	Q1		לשנת
	2021	2020	
מדדי מניות בישראל	7.0	(21.0)	(10.9)
ת"א 35	6.1	(21.6)	18.1
ת"א 90	6.1	(21.0)	(3.0)
ת"א 125	5.2	(23.3)	29.4
ת"א צמיחה			
מדדי אג"ח בישראל			
כללי	0.3	(4.9)	0.8
תלבוט צמודות	1.9	(7.7)	(0.6)
תלבוט שקלי	0.2	(8.1)	(0.1)
ממשלתי צמוד מדד	0.4	(2.9)	1.2
ממשלתי שקלי	-1.5	(1.1)	1.3
מדדי מניות בעולם			
דאו ג'ונס	8.8	(21.2)	7.0
נאסד"ק	3.3	(12.4)	43.5
ניקי" טוקיו	6.3	(20.0)	16.0
קאק פריז	9.3	(27.1)	(7.1)
פוטסי לונדון	4.1	(25.6)	(14.3)
דאקס פרנקפורט	9.4	(25.5)	3.5
MSCI WORLD	4.4	(20.5)	14.1

לתשואות בשוק ההון וכן לתשואה על נכסים אחרים (כגון : נדל"ן, קרנות השקעה ונכסי חוב לא סחירים) השפעה על נכסי הקרן ועל סעיף ההכנסות מהשקעות של קרן הפנסיה.

2.1.2. התפתחויות במצב הכלכלי בעולם

הרבעון הראשון של שנת 2021 הושפע במידה רבה ממגמות נגיף הקורונה ומתן החיסונים שמשמעותן היא תחילת הקלות בסגרים בחלקים מהעולם, ומנגד, המשך סגרים בחלק ממדינות העולם, שטרם החלו לחסן או טרם חיסנו חלקים נרחבים מהאוכלוסייה. הממשלות והבנקים המרכזיים המשיכו בצעדי תמרוץ פיסקאליים ומוניטריים חסרות תקדים לתמיכה במשק.

ארה"ב - במהלך רבעון ראשון 2021 החלה ארה"ב את מבצע החיסונים עם כניסתו לתפקיד של ג'ו ביידן. מבצע החיסונים עזר להורדת התחלואה בארה"ב ולתחילת הקלות בהגבלות החברתיות שהונהגו בחודשי המגיפה. ההקלה בהגבלות תרמה להתאוששות הכלכלה האמריקאית, שצמחה ברבעון הראשון בכ-6.4% (לעומת רבעון קודם, במונחים שנתיים) וה"פד" הותיר את הריבית ברמה של 0.25%-0.0%. הפד משמר את תוכנית רכישת האג"ח חסרת התקדים בקצב של 120 מיליארד דולר בחודש. במקביל, הממשל הציג תוכניות תמיכה פיסקאלית שכוללות מענקים ותמיכה לאזרחים וחברות במטרה לתמוך בעסקים שנפגעו מהמשבר באזרחים ובמובטלים. שוק העבודה המשיך בשיפור ושיעור האבטלה ירד לרמה של 6% תוך שנרשם שיפור במספר מקומות העבודה החדשים שנפתחים מדי חודש.

אירופה - מדינות האיחוד האירופי המשיכו לסבול ברבעון הראשון של 2021 מהתפשטות הקורונה, בשל עיכוב של פרויקט החיסונים, אשר הביאו לגל נוסף של עלייה בתחלואה. מדינות האיחוד הכריזו על סגרים והגבלות חברתיות נוספות, אשר הביאו להתכווצות כלכלת אירופה ב-1.8% ברבעון הראשון 2021 (לעומת רבעון מקביל, במונחים שנתיים). הבנק המרכזי האירופי ממשיך בתוכניות רכישת נכסים. בחודשים אפריל-מאי 2021 מבצע החיסונים והתחסנות האוכלוסייה המבוגרת הגביר את הקצב ונראה כי מדינות אירופה נמצאות בדרך לחיסון מרבית האוכלוסייה בחודשים הבאים. למעשה, אם אכן תתממש הערכה זו, יוסרו המגבלות החברתיות ונוכל לראות

התאוששות כלכלית משמעותית יותר באירופה. מבחינת שוק העבודה, שיעור האבטלה עומד על 8.3% נכון לתום הרבעון הראשון.

סין - נגיף הקורונה תחת שליטה ולמעשה אין כלל מגבלות במדינה. ברבעון הראשון 2021 צמחה כלכלת סין בקצב של 18.3% (לעומת רבעון מקביל, במונחים שנתיים). במהלך הרבעון הראשון 2021, ותודות להתאוששות הכלכלית של המדינה ויציאה מהמשבר הבריאותי, החל הבנק המרכזי בצעדי צמצום מוניטרי הן בהיצע הכסף והן בהורדת קצב מתן הלוואות. מבחינת היחסים הבינלאומיים מול ארה"ב, על אף חילופי הממשל בארה"ב לא חל שינוי ביחסי החוץ, כאשר הנשיא ג'ו ביידן השאיר את המגבלות שהטיל קודמו בתפקיד, דונלד טראמפ.

[הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי SOX302:](#)[הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי](#)[5.1 הוראות הממונה לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי](#)

הממונה פרסם בשנים האחרונות מספר חוזרים (להלן: "חוזרי הממונה") שנועדו ליישם את דרישות סעיף 302 וסעיף 404 של ה-SOX Act, בחברות ביטוח, בחברות המנהלות קרנות פנסיה וקופות גמל, בקרנות פנסיה ובקופות גמל (להלן: "הגופים המוסדיים").

בהתאם כללה החברה המידע בכפוף להוראות הדין והדיווח ובמועדים כפי שנקבעו בהוראות אלו.

[5.2 סעיף 302 וסעיף 404 של ה-SOX Act - אחריות ההנהלה לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי](#)

בהתאם לחוזרי הממונה, המבוססים על סעיף 302 וסעיף 404 של ה-SOX Act, וכפי שפורט בדוחות הדירקטוריון הקודמים של החברה, החברה פעלה ופועלת באופן שוטף ליישום ההליך הנדרש בהתאם להוראות האמורות, שכולל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיים המבוצעים, וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים. במסגרת זאת, אימצה החברה את מודל הבקרה הפנימי של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף המנכ"ל ומנהל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום תקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי ומנהל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 במרס, 2021 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

הצהרות המנהלים, בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, בהתאם לחוזרי הממונה, מצורפות להלן לאחר דוח דירקטוריון זה.

עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

30.05.2021

שם התאגיד	תאריך
	שמות החותמים :
	תפקידם :
_____	1. דורון סט
	יו"ר דירקטוריון
_____	2. שלום בן עיון
	מנהל כללי